

‘Dit deel van de sector is toch een beetje buiten beeld gebleven’

Marieke ten Katen
Amsterdam

Een eyeopener. Zo noemt Marith Volp, Tweede Kamerlid namens de PvdA en aanstaand zorgwoordvoerder van de partij, het onderzoek van adviesbureau Gupta naar de winsten in de zorgsector. Uit het rapport blijkt dat het grootste deel van de winst in de Nederlandse gezondheidszorg gaat naar fabrikanten van medische hulpmiddelen en apparatuur. ‘Het is eigenlijk niet eens onverwachts, maar dit deel van de sector is toch een beetje buiten beeld gebleven’, zegt Volp. ‘De vraag is of we daar niet beter op kunnen reageren als politiek.’

De SP heeft de deelsector ‘expliciet’ opgenomen in het verkiezingsprogramma. ‘Dit soort hoge winsten in de zorg zijn

niet uit te leggen’, zegt Renske Leijten, woordvoerder zorg van de Tweede Kamerfractie. ‘Onze gezondheidszorg is nu een heel fijne markt voor fabrikanten om in te opereren. Er wordt niet of nauwelijks gereguleerd en per zorginstelling kunnen ze de volle mep vragen.’

Dat de marktmacht van de leveranciers van medische hulpmiddelen en apparatuur op dit moment groot is, is een feit, zegt Erik van Raaij, bijzonder hoogleraar inkoop in de zorg aan de Erasmus Universiteit. ‘Het zijn over het algemeen grote internationale spelers en aan de overkant van de tafel zit dan een Nederlands ziekenhuis. Dat zijn grote verschillen in macht.’ En dat is terug te zien in de winstmarges van de fabrikanten, die liggen tussen de 15% en 20%.

Fabrikanten zeggen die marges nodig te hebben om bijvoorbeeld goed onderzoek te doen en te kunnen innoveren.

Het grootste probleem is volgens Van Raaij het gebrek aan transparantie rond de prijzen. In clausules in contracten wordt afgesproken dat klanten geen openheid mogen geven over de prijzen die zij hebben uitonderhandeld. ‘Bijvoorbeeld ziekenhuizen doen heel erg hun best om scherp in te kopen,’ zegt Van Raaij. ‘Maar uiteindelijk weet je nog steeds niet of je nou de beste prijs hebt. Het is echt belangrijk om te voorkomen dat prijstransparantie onterecht wordt afgeschermd.’

Tweede Kamerlid Hanke Bruins Slot (CDA) noemt het rapport van Gupta ‘belangwekkend’. ‘Voor het CDA is het van

belang dat geld dat over is in de zorg gebruikt wordt om de kwaliteit te verhogen en om nieuwe innovatieve zorg te ontwikkelen.’ Bruins Slot pleit ervoor dat er meer gezamenlijk ingekocht gaat worden ‘om tot een eerlijke prijs te komen en voldoende keus voor de patiënt’.

Hoe groot de markt voor medische hulpmiddelen en apparatuur op dit moment precies is, is moeilijk te zeggen. De recentste openbare cijfers dateren uit 2011, toen de toenmalige Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) samen met het ministerie van VWS onderzoek naar de sector liet doen. Zij schatten dat er alleen al binnen de muren van zorginstellingen tussen de € 2,1 mrd en € 2,2 mrd aan hulpmiddelen werd uitgegeven. Daar in zijn thuishulpmiddelen, zoals

rollators, dus niet meegerekend.

Uitgaand van de winsten en marges die uit het Gupta-onderzoek naar voren komen, ging er in 2015 in de totale markt van medische hulpmiddelen en apparatuur tussen de € 9 mrd en € 10,8 mrd om. De branchevereniging van producenten en leveranciers van medische hulpmiddelen, Nefemed, zegt zich ‘op geen enkele manier’ in die cijfers te herkennen.

‘De totale markt heeft niet een omvang van € 9 mrd maar van ongeveer € 4,2 mrd’, zegt Roelf van Run, directeur van Nefemed, verwijzend naar het rapport uit 2011. Recentere cijfers over de markt heeft ook de branchevereniging niet.

De ongeveer vijftig leden van Nefemed zijn samen goed voor een omzet van € 1,2 mrd.

€ **10,8** mrd

De totale markt van medische hulpmiddelen en apparatuur was in 2015 € 9 mrd à € 10,8 mrd.